

rium hajós szakosztályának sem, mert ezeknél az uraknál mindig csak kiváló szaktudást tapasztalt. Bizonyos abban, hogy ezek az urak a szerződés megkötésénél is a legnagyobb lelkiismeretességgel jártak el.

Tiltakozik az ellen, hogy a javaslat szerkesztésénél az osztály szemfényvesztést ízott volna. A szerződésnek az 1901-iki szerződéssel való összehasonlítása helytelen dolog, mert az 1901-iki szerződést már többször meghosszabbították és e meghosszabbítások alkalmával változtatások is történtek. A szerződést már előbb meg kellett volna újítani, de ez lehetetlen volt, mert a Ház tanácskozási rendje meg volt zavarva. A kormány ezen a bajon úgy segített, hogy a költségvetés keretébe vette föl a hajózási segítség fölemelését.

Ugyanigy járt el az ellenzék köréből alakult koalíciós kormány is, amely az 1908-iki költségvetésben emelte a szubvenciókat. Ha az állam eddig segítségben részesítette a hajóstársulatokat, amelyek a kezdet nehézségeivel küzdöttek, nem lehet tőlük a segítséget megvonni most, amikor munkálkodásuknak és befektetéseiknek gyümölcsét már élvezik.

Ha közigazdaságunk a fejlettebb hajózásnak előnyeit élvezte, akkor nem teheti meg a kormány azt, hogy a hajóstársulatokkal minden tárgyalást megszakítva, követelje a régi szerződés további főtartását.

(Elfogadták a javaslatot.)

Harkányi János miniszter tovább beszél a javaslatról és hangsúlyozza, hogy ebbe a kérdésbe igazán nem lehet pártpolitikát beemagvarázni és a szerint elbírálni, itt a magyar tengerhajózás kérdéséről van szó. A magyar tengerpart igen fontos ügy volt mindig államéletünkben, nem szabad tehát annak a fontosságát szemelől téveszteni. Kéri a javaslat elfogadását.

A Ház többsége *általánosságban* megszavazta a javaslatot. Következett a részletes tárgyalás.

Délután félnégy órakor nyitotta meg az elnök az ülést. Az első négy szakaszt felszólalás nélkül elfogadták.

Rakovszky István az 5-ik szakasznál feláll és beszélni kezd. Polemizál a kereskedelemügyi miniszterrel és törölni kéri az 5-ik szakaszt. Majd megkérdi, hogy joga van-e többször is felszólalni, az egyes szakaszoknál?

Tisza István gróf: A házszabályok világosan intézkednek. A javaslat részletes tárgyalásánál vallaki csupán egyszer szólalhat fel, viszont jogában áll akár husz módosítást is benyújtani.

Rakovszky István: Konstatálom, hogy ez ellenkezik a házelnök felfogásával, illetve nyilatkozatával.

Az elnök: Nem ellenkezik, mert hisz az elnök felfogása ugyanaz lehet, amit a házszabályok előírnak. Másirányú nyilatkozatot soha nem tettem.

Haller István tiltakozik a kereskedelemügyi miniszter kereskedelmi politikája ellen, amely megengedi, hogy ilyen javaslatból is törvény lehessen.

Springer Ferenc rendszertelennek mondja a javaslatot s azt nem fogadja el.

A Ház részletekben is megszavazta a javaslatot.

(Napirend és interpellációk.)

Az elnök ezután a holnapi napirendre nézve teszi meg előterjesztését. A hajózási javaslat harmadszori olvasását tűzik ki mindenekelőtt.

Károlyi Mihály gróf nem fogadja el az elnöki javaslatot, hanem indítványozza, hogy térjenek át a miniszterelnöknek a román naktum ügyében adott válaszára.

A Ház többsége elveti Károlyi indítványát s az elnöki napirendet fogadja el.

Rakovszky István interpellációjára került a sor és előterjeszti, hogy a *palotaőr-ség* szereplésére nézve akkor tegye meg interpellációját, amikor a honvédelmi miniszter ismerni fogja az ügyet s arra érdemben válaszol is. A Ház tudomásul vette az előterjesztést.

Beszkid Antal a ruthén-perrel kapcsolatban interpellál. Kiemeli, hogy *Bobrinszki* gróf kihallgatásával kapcsolatban megvesztegetett képviselőről beszélt. Kérdezi, hogy a miniszterelnök érdeklődött-e e nyilatkozat mibenléte iránt. A földmívelésügyi miniszter-

től pedig azt kérdezi, hogy hajlandó-e valamit tenni a ruthén nép mezőgazdasági viszonyainak javítására?

Tisza István azonnal válaszol a maga és a földmívelésügyi miniszter nevében. *Bobrinszki* a megvesztegetett képviselőről visszavonta a vádját, így elesett az előbbi nyilatkozata is. A földmívelésügyi miniszter pedig javaslatot dolgoz ki a ruthén nép mezőgazdasági kérdésében.

A Ház tudomásul vette a miniszterelnök nyilatkozatát.

Az ülés negyedhét órakor végződött.

Mi lesz a fogadalmi templommal?

Csütörtökön dönt a közgyűlés.

Nem kell szakbizottság.

Lázár polgármester nyilatkozata.

(Saját tudósítónktól.) Széles körben feltűnést keltett ma *Schulek* Frigyes levele, melyben a közte és *Foerk* Ernő műépítész között a fogadalmi templom tervei dolgában felmerült nézeteltérést éles szavakkal juttatta kifejezésre. A levelet a *Délmagyarország* közlése nyomán mindenfelé a legnagyobb érdeklődéssel kommentálták. Szerdán délelőtt rendkívüli tanácsülésben foglalkozott vele a város hatósága is és megállapodott a formában, a melyben az ügyet a közgyűlés elé vinni kívánja.

A megoldást, melyet a város hatósága némi fejtörés után kigondolt, egyáltalában nem tartjuk szerencsésnek. Azt javasolja a tanács, hogy a közgyűlés küldjön ki egy helyi szakbizottságot, melynek feladata az lenne, hogy megállapítsa a kétféle tervezés között levő különbséget. A megoldásnak ezt a módját állítólag *Schulek* javasolta volna *Bokor* Pál polgármester-helyettesnek, mikor a hatóság megbízottja nála járt és a felmerült bajok orvoslása iránt vele tanácskozott. Állítólag, — úgy mondjuk, mert nincs módunkban meggyőződést szerezni arról, hogy a fogadalmi templom terveinek dolgában eddig is *Foerk*-párti polgármester-helyettes miféle okfejtéssel tette plauzibilissé *Schulek* Frigyes előtt, hogy az összehívni tervezett szakbizottság ebben a kérdésben egyáltalában képes lesz megnyugtató eredményhez eljutni.

A tény az, hogy ez a szakbizottság egy izben már összeült tanácskozni teljesen ugyanezen tartalmu kérdés fölött. A bizottság akkor sem állapított meg semmit. Egyetlen tagja volt csak, *Tóbiás László*, ismert kitűnő építőművész, aki erőteljesen hangoztatta annak az álláspontnak a jogosultságát, hogy a *Foerk*-féle templomtervek alapos kifogás alá esnek és kivitelre nem alkalmasak. *Tóbiás* teljesen magára maradt álláspontjával és ha az ő igazságait magáévá nem teszi a sajtó és elsősorban a *Délmagyarország*, akkor a nagyszerűen kifőzött művészeti botrány ma nem adna tápot a közvélemény megütkezésének. A szakbizottság már ítéletet és véleményt mondott, a véleménye nem ért egy ütöt taplót, ettől a szakbizottságtól tehát aligha lehet várni, hogy igazságot tegyen olyan dolgokban, melyeknek hordereje az ő ítélőképességét meghaladja.

Ezért teljességgel céltalan az újból való bizottságosdi-játék. A tervek között levő különbségeket már nem kell megállapítani, mert azok teljesen tisztán állanak a közvélemény előtt egyrészt *Schulek* Frigyes levele, másrészt az igen részletesen ismertető hirlapi cikkek nyomán. A közönség ítéletét kell csak egyszerűen hivatalos formába, közgyűlési határozatba foglalni. Ez az ítélet pedig nem lehet más, mint hogy mentse föl a közgyűlés *Foerk* Ernőt a további tevékenység alól s adjon neki eddigi munkásságáért megfelelő díjazást, de utasítsák egyúttal a város tanácsa, hogy haladéktalanul lépjen érintkezésbe *Schulek* Frigyesel és nyerve meg őt nagyszerű terveinek kivitelére.

Hivatkozunk itt *Lázár* György dr. polgármesternek alább ismertetett nyilatkozatára, melyből kitűnik, hogy a város hatóságának művészi érzékű első tisztviselője nagyon is tisztában volt *Schulek* megbízatásának fontosságával és nem rajta mult, hogy az események később zátonyra juttatták a fogadalmi templom ügyét. *Lázár* György lelkes művészetszeretőnek lehetett köszönni, hogy annak idején rendkívüli erőfeszítéssel és körültekintő gondoskodással keresztül tudta vinni *Schulek* megbízatását, a városnak tehát nem szabad a harmadfél milliós, monumentális alkotás kivitelénél a megkezdésben megnyilvánult szerencsés iránytól eltérnie.

Több, mint valószínű, hogy *Schulek* csak hosszas kapacitálásra fog engedni és akkor is maga helyett fiát, *Schulek* János építőművészt fogja a kivittel való megbízatásra ajánlani. De hiszen épen ez az a mód, ahogyan a megállapodásokat már eredetileg is létesíteni kellett és lehetett volna. *Schulek* János ismert, megbízható művészember és a szoros családi kapcsolat, melyben nagynevű atyjával áll, elég garanciát nyújt abban a tekintetben, hogy a fogadalmi templom építésének irányítója mégis csak *Schulek* Frigyes lesz.

Ez az egyetlen lehetséges megoldás és nagy hibát követne el a város közgyűlése, ha a radikális megoldás helyett ismét huzavonát idézne elő a tanács által javasolt szakbizottság kiküldésével. Reméljük, hogy a közgyűlés le fogja szavazni a tanácsnak ily értelmű indítványát, ami a fogadalmi templom ügyének végle-